

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Un matrimoni i el pas del temps

PERFIL

**XAVIER BOSCH
(BARCELONA, 1967)
TORNA A LES
LLIBRERIES
REPRENENT EL FIL
DE LES SEVES DUES
ÚLTIMES I
EXITOSES
NOVEL·LES:
'PARAULES QUE TU
ENTENDRÀS' ÉS UN
RETRAT DE LES
RELACIONS
AMOROSSES EN LA
MADURESA**

PERE
ANTONI
PONS

En un moment particularment incert de la seva vida, l'arquitecte Xavi Vera, un dels protagonistes de la nova novel·la de Xavier Bosch, recorda una frase de Bertrand Russell: "El més difícil és aprendre quins ponts s'han de travessar i quins convé cremar". Vera, en la cinquantena curta, recorda la frase després que l'atzar li hagi "desordenat la vida". De sobte, es troba havent de prendre una decisió crucial. I els dubtes se'l mengen.

Igual que la majoria de novel·les i pel·lícules protagonitzades per matrimonis de mitjana edat que arriben a una cruïlla en la seva relació, *Paraules que tu entendràs* (Columna / Destino) tracta sobre la naturalesa dels sentiments i -per dir-ho com el text de la contracoberta- "sobre els secrets de cadascú i l'ús que fem de la veritat". De fons, però, totes aques-

tes històries abordem un tema encara més esmunyedís: com ens afecta el pas del temps, com canviem amb els anys, com canvien aquells que ens envolten i de quina manera els canvis propis i aliens fan possible (o no) de mantenir-nos lleials al tipus de vida que vam escollir quan érem joves.

En la línia d'*Algú com tu* (2015) i *Nosaltres dos* (2017), èxits de públic i de vendes, amb *Paraules que tu entendràs* Bosch torna a fer un tipus de literatura popular que vol captar els lectors des de la familiaritat i la complicitat, a través d'allò que més o menys tothom comparteix. El títol, en aquest sentit, no podia ser més cordial i hospitalari.

Com que poques experiències deu haver-hi més compartides que la consciència del pas del temps i de les transformacions que comporta, Bosch ja planta el tema des del primer capítol. La Mara Lincoln, una catalanoamericana a la quarantena que treballa organitzant viatges exclusius per a clients adinerats, és a l'habitació d'un hotel de Dublín amb un guia turístic italià més jove que ella. Al capítol següent retrobem la Mara en un altre hotel, ara als Alps suïssos, en un altre moment, a punt de celebrar Cap d'Any, i amb una altra companyia, formada per dos matrimonis amics i pel seu marit, el Xavi Vera. Fa deu anys, a la Mara ni li hauria passat pel cap d'enganyar el Xavi. Ara, ni li passa pel cap de deixar de fer-ho.

Bosch ha muntat la novel·la a partir d'una línia argumental troncal -la relació entre el Xavi i la Mara- que es complementa amb diferents subtrames. Les més importants són la que reconstrueix la història de la Mara -amb un pare absent i una ma-

**PARAULES
QUE TU
ENTENDRÀS**
XAVIER BOSCH
COLUMNA/
DESTINO
496 PÀG. / 21 €

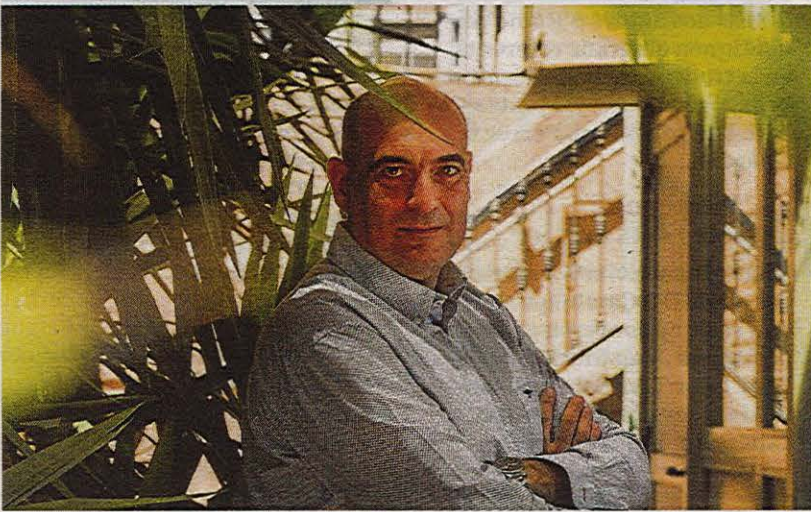
**BOSCH
ABORDA
COMELS
CANVIS
PROPIS I
ALIENS FAN
POSSIBLE
MANTENIR-
NOS LLEIALS
AL TIPUS DE
VIDA QUE
VAM
ESCOLLIR
QUAN ÉREM
JOVES**

re traïda - i la que se centra en l'encàrrec que rep el Xavi de dissenyar una casa tan ambiciosa com vulgui per a un milionari. Bosch dona forma a tot plegat mitjançant una successió de converses plenes de confidències, reflexions sobre arquitectura, facècies i tafaneries.

Des d'un punt de vista estilístic, la novel·la funciona molt millor quan l'autor adopta un estil sobri i funcional que quan opta per artitxar les frases. Això es nota singularment en algunes escenes eròtiques, d'una flonjor imaginativa de vegades cursi, com en l'escena en què la Mara fa l'amor amb un cuiner brasiler i l'acte sexual és descrit com l'elaboració d'una recepta.

El ritme a què avança l'acció no és massa lent ni massa accelerat, però no varia a penes gens al llarg de les quasi 500 pàgines que té la novel·la, i això que l'estructura -salts temporals i canvis de punt de vista- de vegades ho reclama. Potser és deliberat -serveix perquè tot sigui fonamentalment acollidor, fins i tot els conflictes més greus-, però certs passatges, amb un punt més de trepidació i més sintètics, haurien guanyat en color i temperatura.

Un dels aspectes interessants de *Paraules que tu entendràs* és la conclusió vital no explicada a què arriben el Xavi i la Mara. És una conclusió que ve a dir que, si estàs casat i t'emboliques amb algú, la decisió de trencar el matrimoni en última instància no depèn de si tens fills o no, ni de si estimes o no la persona que has conegut, sinó de com de bé o de malament estàs amb el marit o l'esposa. Bosch això ho apunta, però no ho explora. Potser a la propera. ♦

MANOLO GARCÍA

Els viatges dins del viatge

ALBERT
FORNS

Un matrimoni i dues canalles carreguen el cotxe de trastos i se'n van cap a Arizona, en un periple per carretera que durarà setmanes. El marit ha decidit, unilateralment, que necessita viure uns anys a les antigues terres apatxes, estudiant el rastre de Gerónimo i els últims pobladors autòctons dels Estats Units d'Amèrica. Fins i tot s'hi ha buscat una casa, i tot sense consultar-ho a la dona, que té la vida muntada a Nova York.

La posada en escena de *Desierto sonoro* és magistral, de petita obra mestra. Escrit com un quadern de viatges, amb entrades temàtiques i fragmentàries, Valeria Luiselli planteja un ambiciós road trip que conté almenys tres viatges simultanis: un

rastreig de l'Apacheria rere les petges dels últims indígenes; la recerca de dues nenes migrants, filles d'una veïna, perdudes entre els milers de menors que creuen la frontera (només el 2014 se'n van comptar més de 80.000); i a la vegada, la crònica d'una separació matrimonial anunciada. I totes aquestes trames coincideixen dins del cotxe, en una successió de converses i silencis on la canalla juga un paper crucial com a contrapunt del relat adult, amb els seus jocs i avoriments que amplifiquen i ressignifiquen la distància creixent entre els pares.

Com a artefacte, *Desierto sonoro* té de tot:

sentiments, lucidesa i una catàstrofe humanitària que durant l'era Trump no ha fet més que cronificar-se. També hi ha espai per a la crítica cultural, les observacions brillants i la conversa metaliterària, perquè Luiselli concep el llibre com l'arxiu d'un documentalista, un calaix de sastre on tot hi cap: ecos de Roberto Bolaño en les autòpsies dels menors morts al desert, un joc de polaroids ben sebaldia i la clàssica davallada a les tenebres a mesura que ens endinsem en el sud profund, perquè motel a motel, la família percep que el racisme i la desconfiança van creixent. Fins i

PATRICK FALLON / EFE

**DESIERTO
SONORO**
VALERIA LUISELLI
SEXTO PISO
TRAD. DANIEL
SALDAÑA PARÍS I
VALERIA LUISELLI
464 PÀG. / 22,90 €

tot hi ha un clímax cinematogràfic, en la visita a un dels aeroports des d'on es deporten els infants, "como si no hubiera lugar para ellos en este país enorme y vacío".

I és just en aquest moment, quan l'avió s'enlaira entre els inhumans aplaudiments dels guàrdies, que el guió fa un gir inesperat i s'abandona la versemblança. Potser perquè Luiselli ja va explicar les històries reals dels nens migrants en un altre llibre, *Los niños perdidos* (un ensayo en 40 preguntas), potser perquè no tenia ganes d'enganyar-se i dissecar la descomposició matrimonial, la qüestió és que en aquest punt la narració canvia de coordenades i gira cap a la falla. I aquí és quan la història s'embarraça, i quan la gran novel·la sobre els nens migrants acaba reduïda a una elegia infantil amb tocs de realisme màgic. ♦